

**LOMAKE OLETETTUA SÄÄNTÖJENVASTAISTA VALTIONTUKEA TAI TUEN
VÄÄRINKÄYTTÖÄ KOSKEVIEN KANTELUIJEN TEKEMISEKSI**

Täytä kaikki pakolliset kentät, jotka on merkitty tähdellä (*).

1. Tiedot kantelun tekijästä

Etunimi:* Leena

Sukunimi:* Lindberg

Etunimi: Tuulia

Sukunimi: Tanskanen

Osoite, rivi 1:* Asianajotoimisto Krogerus Oy

Osoite, rivi 2: Fabianinkatu 9

Postitoimipaikka:* Helsinki

Lääni/osavaltio/maakunta:

Postinumero:* 00130

Maa:* Suomi

Puhelin:

Matkapuhelin: +358 (0)50 511 1937 (Lindberg) +358 (0)44 525 8089 (Tanskanen)

Sähköposti:* leena.lindberg@krogerus.com; tuulia.tanskanen@krogerus.com

Faksi: +358 (0)29 000 6201

2. Teen kantelun toisen (henkilön tai yrityksen) puolesta

Kyllä* Ei*

Jos vastaus on ”kyllä”, ilmoita myös seuraavat tiedot:

Edustamasi henkilön/yrityksen nimi:* Elintarviketeollisuusliitto ry

Rekisteröintinumero / yritys- tai yhteisötunnus: 0201092-3

Osoite, rivi 1:* PL 115 / Pasilankatu 2

Osoite, rivi 2:

Postitoimipaikka:* Helsinki

Lääni/osavaltio/maakunta:

Postinumero:* 00241

Maa:* Suomi

Puhelin 1: (09) 148 871

Puhelin 2:

Sähköposti:* heli.tammivuori@etl.fi

Faksi:

Kanteluun on liitettävä mukaan kirjallinen vahvistus asianomaisen henkilön/yrityksen antamasta valtuutuksesta.*

3. Valitse seuraavista vaihtoehdoista se, joka parhaiten kuvaa henkilöllisyyttäsi*

a) Tuensajaan/-saajien kilpailija

b) Kilpailijoiden etua ajava toimialajärjestö

c) Kansalaisjärjestö

d) Ammattiliitto

e) EU-kansalainen

f) Muu (tarkenna)

Selosta, miksi ja missä määrin oletettu valtioneuvoston tuki vaikuttaa kilpailuasemaasi / edustamasi henkilön tai yrityksen kilpailuasemaan. Anna mahdollisimman paljon konkreettisia todisteita.

Ota tässä yhteydessä huomioon, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 20 artiklan 2 kohdan perusteella ainoastaan kyseisen asetuksen 1 artiklan h alakohdassa tarkoitetut asianomaiset osapuolet voivat tehdä virallisen kantelun. Ellet siis osoita olevasi asianomainen osapuoli, tätä lomaketta ei rekisteröidä kanteluksi, vaan siinä esitetyt tiedot säilytetään yleisinä markkinatietoina.

Elintarviketeollisuusliitto ry (jäljempänä myös "Kanteliija") on toimialajärjestö, jonka jäseniä toimii muun muassa kauramylytoiminnassa ja kauratuotteiden kaupassa. Suomen Viljava Oy:n oletettavasti saama valtioneuvoston tuki kokoluokaltaan erittäin suuren kauramylyn perustamista varten vääristää kilpailua muun ohella kauratuotteiden markkinoilla. Elintarviketeollisuusliitto ry on toimialajärjestö, jonka jäsenenä olevien elintarvikealan yritysten etuihin myönnetty tuki vaikuttaa.

4. Valitse toinen seuraavista vaihtoehdoista*

Kyllä, henkilöllisyyteni saa ilmaista

Ei, henkilöllisyyttäni ei saa ilmaista

Jos vastaus on kielteinen, ilmoita syy:

Luottamuksellisuus: Jos et halua, että henkilöllisyytesi tai joitain asiakirjoja tai tietoja paljastetaan, ilmoita tästä selvästi. Mainitse, mitkä osat asiakirjoista ovat luottamuksellisia ja perustele pyyntö. Jos et ilmoita, että henkilöllisyyttäsi tai joitain asiakirjoja tai tietoja ei saa paljastaa, kyseisiä tietoja ei käsitellä luottamuksellisina ja ne voidaan toimittaa edelleen oletettua sääntöjenvastaista valtiontukea myöntävälle jäsenvaltiolle. Kohdissa **5 ja 6** esitettyjä tietoja ei voi pyytää käsiteltäviksi luottamuksellisina.

5. Tiedot tukea myöntävästä jäsenvaltiosta*

Huom. Tämän kohdan tietoja ei katsota luottamuksellisiksi.

a) Maa: Suomi

b) Tuen myöntänyt hallintotaso tai elin (jos tiedossa):

Valtionhallinto: Kantelijan käsityksen mukaan tuen on myöntänyt valtioneuvoston kanslia etenkin omistajaohjauksikkönsä kautta taikka maa- ja metsätalousministeriö.

Aluehallinto (tarkenna):

Muu (tarkenna):

6. Tiedot oletetusta tukitoimenpiteestä*

Huom. Tämän kohdan tietoja ei katsota luottamuksellisiksi.

a) Kuvaile oletettua tukea ja ilmoita, missä muodossa sitä on myönnetty (laina, avustus, takaus, verokannustin, verovapautus tms.).

Suomen valtion kokonaan omistama yhtiö Suomen Viljava Oy ("Viljava") on 19.3.2021 päivätyllä tiedotteella julkistanut uuden kauramylyn perustamista koskevan hankkeen.¹ Kantelijan käsityksen mukaan hanke tullaan toteuttamaan ainakin osittain valtion varoin. Kauramyly rakennetaan Viljavan olemassa olevaan satamavarastoon Raumalle, eli myllyn sijainti on kansainvälisten laiva- ja raideyhteyksien päässä. Tiedotteessa kerrotaan myllyn valmistuvan vuoden 2022 loppupuolella.

Viljavalla ei ole ennestään varsinaista myllytoimintaa, lukuun ottamatta vähäisessä mittakaavassa Kokemäellä harjoitettua toimintaa.² Viljavalla ei ole myöskään aikaisempaa kokemusta myllytuotteiden viennistä.

¹ Liite 2, Viljavan tiedote 19.3.2021, ote Viljavan verkkosivuilta. Saatavilla osoitteessa <https://www.suomenviljava.fi/blog/2021/03/19/kauramylyinvestointi-raumalle-nostaa-suomalaisen-kauran-jalostusastetta/> (vierailtu 21.11.2021).

² <https://www.suomenviljava.fi/yhteystiedot/varastojen-yhteystiedot/kokemaki/> (vierailtu 2.11.2021).

Kyse on erittäin mittavasta investoinnista Suomen ja Euroopan tasolla. Tiedotteen mukaan suunnitellun kauramylyn kapasiteetti tulee olemaan 110 miljoonaa kiloa kauraa. Myllyssä tullaan valmistamaan 80 miljoonaa kiloa ytimiä ja hiutaleita elintarvikekäyttöön sekä 35 miljoonaa kiloa kaurankuoripellettiä rehu- ja biopolttoainemarkkinoille. Kauramylyjen kapasiteetti elintarvikekauran jalostuksessa Suomessa on nykyisin noin 150 miljoonaa kiloa. Myllyn perustamisen jälkeen Viljavan kapasiteetti kotimaisessa kaurantuotannossa olisi noin 110 miljoonaa kiloa eli se nousisi käytännössä 0 %:sta yli 40 %:iin Suomessa olevasta kapasiteetista yksittäisen investoinnin seurauksena. Samalla Suomen valmistuskapasiteetti kokonaisuudessaan kasvaa yli 70 %:lla. Viljavan mukaan kauramylyn tuotteet tullaan valmistamaan pääasiassa vientiä varten.

Hanketta varten Viljava on perustanut tytäryhtiö Oat Mill Finland Oy:n, joka työllistää kymmenen tuotantotyöntekijää. Rakennushanke aloitetaan marraskuun aikana vuonna 2021.

Tarkkaa tietoa hankkeen rahoitustavasta (esim. laina, takaus, sijoitus omaan pääomaan) ei ole julkisesti saatavilla. Kantelija on pyrkinyt selvittämään esimerkiksi kansallisilta viranomaisilta, onko hankkeen rahoituksessa ja toteuttamistavassa otettu huomioon valtiontukisäännöt saamatta lopullista selvitystä. Julkisesti saatavilla olevan tiedon mukaan Kantelijan käsitys kuitenkin on, että valtiontukea on voitu myöntää Viljavan kauramylyn perustamista varten kolmella tavalla:

(i) rahoitus, laina tai takaus investoinnin rahoittamiseksi; ja/tai

(ii) erityistehtävää varten luovutetun omaisuuden (ml. viljavaraston torni ja siilostot) hyödyntäminen vastikkeetta tai alihinnoiteltua vastiketta vastaan; ja

(iii) ristiinsubventoimalla myllyliiketoimintaa erityistehtävän hoitamisesta kertyvillä tuloilla.

Jäljempänä tässä kantelussa tuella tai mahdollisella tuella tarkoitetaan edellä mainittua tukea, jonka myöntämisestä tai tarkasta muodosta ei ole saatu kansallisilta viranomaisilta vahvistusta.

b) Mihin tarkoitukseen oletettua tukea on myönnetty (jos tiedossa)?

Yllä kuvatulla tavalla tuki on myönnetty tai tullaan myöntämään Viljavan kauramylyn perustamista varten.

c) Mikä on oletetun tuen määrä (jos tiedossa)? Jos tuen tarkka määrä ei ole tiedossa, anna siitä arvio ja mahdollisimman paljon arviotasi tukevia todisteita.

Suunnitellun investoinnin arvoa tai arviota siitä ei ole julkaistu. Yhtiön edustaja on kieltäytynyt kommentoimasta investoinnin arvoa julkisesti.³ Kantelija on käynyt valtion viranomaisten kanssa useita keskusteluja (yli 10 eri keskustelukertaa), mutta niiden perusteella Kantelija ei ole saanut tarkempia tietoja investoinnin rahoituksesta (ks. tarkemmin alla kohta 9c).

Kantelijan arvion mukaan investoinnin arvo, jos otetaan huomioon tarvittavat laitteet, logistiikka, asennukset ja uudisrakennukset, on arviolta noin 20 miljoonaa euroa. Mikäli vastaava investointi tehtäisiin ilman, että hyödynnettäisiin erityistehtävää varten Viljavalla hallinnassa olevaa omaisuutta, hanke edellyttäisi investointeja myös muun muassa siiloihin, viljan vastaanottoon ja varastointitiloihin. Tällöin investoinnin arvo olisi arviolta vielä useamman kymmenen miljoonaa euroa suurempi,

³ Liite 3, Artikkelit Satakunnan Kansassa: "Suomen Viljava Oy:n Rauman kauramylyn tuotantostartti 2023 alkupuolella", 9.11.2021.

karkeasti arvioiden 50 miljoonan euron luokkaa. Myös satama-alueella olevan tontin arvo tulisi ottaa huomioon tuen määrää arvioitaessa.

Vertailun vuoksi yksityisten myllyjen tekemät kertainvestoinnit kauramylykapasiteettiin ovat julkisesti saatavilla olevien tietojen mukaan olleet 5–15 miljoonan euron luokkaa tilanteessa, jossa yhtiöt ovat olleet vakavaraisia, ne ovat toimineet alalla kymmeniä vuosia ja ne ovat panostavat voimakkaasti kasvuun. Investointien tuoma lisäkapasiteetti on tällöin tyypillisesti ollut 10–30 miljoonaa kiloa kauraa.

Tuen määrä voi siten joka tapauksessa ylittää useita kymmeniä miljoonia euroja.

d) Kuka on tuensaaja? Anna mahdollisimman paljon tietoja, myös kuvaus tukea saavan yrityksen / saavien yritysten päätoiminnoista.

Suomen Viljava Oy (y-tunnus 0992653-9, kotipaikka Naantali) on vuonna 2002 perustettu Suomen valtion kokonaan omistama yhtiö, jonka toimiala on viljan ja muiden tuotteiden varastointi- ja käsittelypalvelut. Viljavan varasto- ja logistiikkatoiminnot sekä niihin liittyvä huomattava omaisuus perustuvat valtion sille perustamisvaiheessa luovuttamaan omaisuuteen ja Viljavan erityistehtävään. Viljava on Suomen suurin viljan ja agribulk-raaka-aineiden käsittelyyn ja varastointiin erikoistunut yritys. Se tarjoaa varastointi- ja käsittelypalveluja sekä kotimaassa että vienti-, tuonti- ja transitokaupassa toimiville yrityksille. Viljavan liikevaihto on vuosina 2016–2021 vaihdellut 15 ja 20 miljoonan euron välillä. Kauramylytoimintaa varten Viljava on perustanut tytäryhtiö Oat Mill Finland Oy:n (y-tunnus 3201551-4).

Viljavan vuoden 2020 vuosikertomuksen mukaan "Viljavalla on kansallinen velvoite ja erityistehtävä osaltaan turvata kotimaisen elintarvikeketjun toiminta poikkeusoloissa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että Viljava ylläpitää ja kehittää viljan käsittely- ja varastointikapasiteettia. Viime vuosien investointiohjelma on ollut mittava."⁴

Viljava omistaa viljan vientiin ja tuontiin tarvittavat käsittely- ja varastointitilat Rauman satamassa, joka on yksi harvoista satamista Suomessa, jossa on viljan vientiin ja tuontiin agribulk-tuotteena tarvittava infrastruktuuri. Suomen maantieteellisen sijainnin vuoksi käytännössä kaikki viljan vienti agribulk-tuotteena kulkee Viljavan satamapalveluiden kautta. Viljava käsittelee vuosittain noin 2 miljoonaa tonnia viljaa sen varastokapasiteetin ollessa noin 1,4 miljoonaa tonnia. Yhtiön merkitystä viljan arvoketjussa kuvastaa se, että Suomessa tyypillinen viljasato on noin 4 miljoonaa tonnia vuodessa ja vuonna 2021 satoarvio on vain noin 3,1 miljoonaa tonnia.

Suomen Kilpailu ja kuluttajavirasto on aikaisemmassa ratkaisukäytännössään⁵ katsonut, että Viljavalla on kilpailulain 7 §:n ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ("SEUT") 102 artiklan mukainen määräävä markkina-asema seuraavilla markkinoilla:

- (i) kansallisilla viljan varmuusvarastoinnin markkinoilla Suomessa; ja

⁴ Viljavan vuosikertomus vuodelta 2020, s. 2

https://www.suomenviljava.fi/content/uploads/2021/03/Viljava_vuosikertomus_2020.pdf (vierailtu 15.11.2021). Ks. myös Liite 2, Viljavan tiedote 19.3.2021, ote Viljavan verkkosivuilta. Saatavilla osoitteessa <https://www.suomenviljava.fi/blog/2021/03/19/kauramylyinvestointi-raumalle-nostaa-suomalaisen-kauran-jalostusastetta/> (vierailtu 21.11.2021).

⁵ Ks. Kilpailuviraston (nykyään Kilpailu- ja kuluttajavirasto) päätös 19.1.2001, dnro 385/61/98.

- (ii) ulkomaankauppatamissa tarjottavien, viljan vientiin ja tuontiin liittyvien lastinkäsittely- sekä varastointipalvelujen kansallisilla alueellisilla markkinoilla Suomessa Vaasan seutua lukuun ottamatta.

Viljavan edeltäjän Avenan divestointia koskevassa yrityskaupassa Kilpailuvirasto katsoi vuonna 2002, ettei kaupallista viljakauppa- ja rehuliiketoimintaa tulisi sisällyttää samaan kokonaisuuteen siiloverkoston kanssa, minkä johdosta siiloverkosto jätettiin kokonaisuudessaan Viljavan omistukseen ja kaupan kohteeksi jäi vain kaupallinen viljakauppa- ja rehuliiketoiminta.⁶ Nykyään Viljava tarjoaa osana toimintaansa varastointipalvelua myllyalan ja viljakaupan yrityksille, jotka osallistuvat Huoltovarmuuskeskuksen järjestämiin kilpailutuksiin viljan varmuusvarastointia koskien. Valtaosa varmuusvarastoitavasta viljasta varastoidaan Viljavan siiloissa.

Myllyalan yritykset ovat riippuvaisia Viljavan tarjoamista varastointipalveluista. Lastinkäsittely- sekä varastointipalvelujen osalta Viljavan markkina-asema ei ole merkittävästi muuttunut Kilpailu- ja kuluttajaviraston edellä mainitun päätöksen jälkeen. Viljava on ylipäätään merkittävässä asemassa viljan varastointi- ja logistiikkapalvelujen tarjonnassa Suomen viljaketjussa. On todennäköistä, että Viljavalla on edelleen määrävä markkina-asema

- (i) viljan varmuusvarastointipalvelujen tarjoamisessa Suomessa; ja
- (ii) ulkomaankauppatamissa tarjottavien, viljan vientiin ja tuontiin liittyvien lastinkäsittely- sekä varastointipalvelujen alueellisilla markkinoilla.

Lisätietoja Viljavasta on saatavilla osoitteesta <https://www.suomenviljava.fi/>.

e) Milloin oletettua tukea on myönnetty?

Yllä kuvatulla tavalla Viljava on julkistanut myllyn rakentamista koskevan hankkeen 19.3.2021 päivättyllä tiedotteella ja Viljavan esittämän arvion mukaan myllyn tuotannon on tarkoitus käynnistyä vuoden 2023 alussa.⁷

Kantelijan arvion mukaan oletettua tukea on myönnetty vuoden 2021 aikana ja sitä tulnaisiin myöntämään ainakin rakennushankkeen ajan vuoteen 2023 saakka, sekä vielä tämän jälkeenkin alihinnoitellun hyödyntämisoikeuden muodossa.

f) Valitse yksi seuraavista vaihtoehdoista:

- Tietojeni mukaan valtiontuesta ei ole ilmoitettu komissiolle.
- Tietojeni mukaan valtiontuesta on ilmoitettu komissiolle, mutta sitä on myönnetty ennen kuin komissio on antanut asiaa koskevan päätöksen. Ilmoita valtiontuki-ilmoituksen viitenumero tai ilmoitusajankohta (jos tiedossa).

⁶ Ks. Viljavan verkkosivut <https://www.suomenviljava.fi/historia/2000-luku/vuosi-2002/> (vierailtu 2.11.2021) ja Kilpailuviraston päätös yrityskaupan hyväksymisestä ehdollisena, *Lännen Tehtaat Oyj / Avena Oy*, dnro 389/81/2002, 4.10.2002.

⁷ Liite 3, Artikkelit Satakunnan Kansassa: "Suomen Viljava Oy:n Rauman kauramyllyn tuotantostartti 2023 alkupuolella", 9.11.2021.

Tietojeni mukaan valtiontuesta on ilmoitettu komissiolle, joka on hyväksynyt tuen, mutta tuen täytäntöönpanossa ei ole noudatettu sovellettavia ehtoja. Ilmoita valtiontuki-ilmoituksen viitenumero tai tuen ilmoitus- ja hyväksymisajankohta (jos tiedossa).

Tietojeni mukaan valtiontuki on myönnetty ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla, mutta tuen täytäntöönpanossa ei ole noudatettu sovellettavia ehtoja.

7. Kantelun perusteet*

Jotta tuki voitaisiin luokitella perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, väitetyn tuen on oltava jäsenvaltion myöntämää taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyä tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, sekä vaikuttava jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

a) Selosta, missä määrin tukea on myönnetty valtion varoista (jos tiedossa), ja ellei toimenpiteen toteuttaja ole viranomainen (vaan esimerkiksi julkinen yritys), miksi sen mielestäsi voidaan katsoa johtuvan jäsenvaltion viranomaisten toiminnasta.

Tukea on kantelijan arvion mukaan myönnetty (i) rahoituksen, lainan tai takauksen muodossa; ja/tai (ii) Viljavalle erityistehtävän hoitamista varten luovutetun omaisuuden (ml. viljavaraston torni ja siilostot) hyödyntämisoikeutena vastikkeetta tai alihinnoiteltua vastiketta vastaan; ja (iii) mahdollistamalla myllyliiketoiminnan ristiinsubventio erityistehtävän hoitamisesta kertyvillä tuloilla.

Vaikka investoinnin toteuttaa Viljava, investointipäätöstä on pidettävä valtion toimenpiteenä seuraavassa esitetyistä syistä.

Viljava on Suomen valtion kokonaan omistama listaamaton osakeyhtiö, jonka toimintaa ohjaa Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto. Valtion strategisesta intressistä Viljavassa vastaa puolestaan maa- ja metsätalousministeriö.⁸ Valtiolla on Viljavassa sijoittajaintressin lisäksi "intressejä,

⁸ Ks. Corporate Governance -käytäntö Suomen Viljava Oy:ssä, saatavilla osoitteesta:

https://www.suomenviljava.fi/content/uploads/2021/03/20210324_Corporate-Governance_Suomen_Viljava_Oy.pdf (vierailtu 2.11.2021).

joiden vuoksi valtion on syytä pysyä toistaiseksi vahvana omistajana".⁹ Valtion strateginen intressi Viljavassa on määritelty seuraavasti: "Strateginen intressi on kilpailuneutraalilla tavalla varmistaa viljan varastointi- ja käsittelymarkkinoiden toimivuus sekä ruokaketjun huoltovarmuuteen ja EU:n interventiotoimintaan liittyvien tehtävien häiriöttömyys."¹⁰

Suomen valtio nimittää kaikki Viljavan hallituksen jäsenet. Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto sekä maa- ja metsätalousministeriö ovat edustettuna Viljavan hallituksessa kahden virkamiehen kautta.

Kauramylyn perustamista koskevasta päätöksenteosta ei ole julkaistu yksityiskohtaisia tietoja. Kantelija kuitenkin katsoo, että asiassa on selviä viitteitä siitä, että investoinnissa on kyse valtion toimenpiteestä ja että tuki on myönnetty valtion varoista:

- 1) Valtion osallistumisesta investointiin indikoi ensinnäkin investoinnin koko. Suunniteltu kauramylyä koskeva hanke on kokoluokaltaan mittava ja hanke on selvä muutos Viljavan aikaisempaan markkinastrategiaan. On pidettävä epätodennäköisenä, että Viljava ei olisi konsultoinut Suomen valtiota eli Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikköä tai maa- ja metsätalousministeriötä ennen tällaisesta investoinnista päättämistä. Näin on etenkin siksi, että kaksi valtion virkamiestä edustavat Viljavan hallituksessa valtion strategista intressiä siinä muodossa kuin maa- ja metsätalousministeriö on sen muotoillut ja sitä valvoo. Ei ole pidettävä todennäköisenä, että edustajat olisivat kannattaneet investointia koskevaa päätöstä ilman, että ne olisivat hakeneet päätökselle omistajan tuen. Vähintäänkin on katsottava, että maa- ja metsätalousministeriön tai ministeriön korkeimpien virkamiesten näkemystä ja hyväksyntää on haettu jossain muodossa ennen näin poikkeukselliseen investointiin sitoutumista.
- 2) Toiseksi Rauman myllyn investointi vaikuttaa olevan linjassa Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston 8.4.2020 päivätyn omistajapoliittisen periaatepäätöksen kanssa. Periaatepäätöksessä korostetaan, että huoltovarmuuden turvaamisen ohella omistajapolitiikalla pyritään monipuolistamaan elinkeinorakennetta (alkutuotanto, teollisuussektori ja palvelusektori) ja edistämään kestäväää rakennemuutosta.¹¹ Tältä osin Rauman myllyä koskeva hanke on erinomainen esimerkki Valtioneuvoston omistajapoliittisen periaatepäätöksen mukaisesta omistajapolitiikasta, sillä tehdään rakentaminen merkitsee Viljavan liiketoiminnan laajentamista huoltovarmuuteen liittyvien toimintojen ulkopuolelle juurikin teollisuussektorille.

⁹ <https://vnk.fi/omistajaohjaus/yhtiot> (vierailtu 19.4.2021).

¹⁰ Valtioneuvoston omistajapoliittinen periaatepäätös 8.4.2020, Vaurautta vastuullisella omistajuudella, s. 29. Saatavilla osoitteesta https://vnk.fi/documents/10616/5661433/Valtioneuvoston+omistajapoliittinen+periaatep%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s_08042020.pdf/fde12e21-f85e-4ff8-f5c7-5110301944eb/Valtioneuvoston+omistajapoliittinen+periaatep%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s_08042020.pdf (vierailtu 22.11.2021).

¹¹ Valtioneuvoston omistajapoliittinen periaatepäätös 8.4.2020, Vaurautta vastuullisella omistajuudella, s. 7–8..

- 3) Kolmanneksi valtioneuvoston 8.4.2020 päivätyn omistajapoliittisen periaatepäätöksen mukaan yhtiöiden pääomitus tehdään pääsääntöisesti valtion budjetista.¹² Myös tämä indikoi, että kauramylyä koskevassa hankkeessa tullaan käyttämään valtion varoja.
- 4) Lisäksi Viljavan vuosikertomuksessa vuodelta 2020 on nimenomaisesti todettu, että se noudattaa valtioneuvoston omistajapoliittista periaatepäätöstä ja että periaatepäätösten tavoitteet toimivat perusajureina yhtiön toiminnan kehittämisessä.¹³

Edellä kuvatut tekijät huomioiden on todennäköistä, että Rauman myllyä koskeva investointi perustuu valtion toimenpiteeseen ja että tuki on myönnetty valtion varoista.

b) Perustele, miksi oletettu valtiontuki on mielestäsi valikoivaa (eli suosii joitakin yrityksiä tai tuotannonaloja).

Valtiontuen saaja Viljava on yksittäinen yritys, jonka suunnittelema investointi laajentaa sen toimintaa selvästi kilpailulle markkinalle. Viljavan saama valtiontuki on selektiivistä, koska se on suunnattu yksinomaan Viljavalle.

c) Perustele, miten oletetusta valtiontuesta on mielestäsi taloudellista etua tuensaajalle/-saajille.

Tietoa hankkeen tarkasta rahoitustavasta (esim. laina, takaus, sijoitus omaan pääomaan ja/tai tavanomaisesta tuotosta poikkeava tuotto) tai sen suuruudesta ei ole julkisesti saatavilla. Julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella Kantelija pitää kuitenkin erittäin epätodennäköisenä, että kauramylyä koskeva hanke rahoitettaisiin markkinaehtoisesti ja että hankkeen rahoituksessa noudatettaisiin markkinataloussijoittajaperiaatetta.

Edellä kuvatulla tavalla pääomasijoitukset Suomen valtion omistamiin yhtiöihin tehdään pääsääntöisesti valtion budjetista. Joka tapauksessa julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella Kantelija katsoo, että yksityinen sijoittaja ei tekisi suunnitellun kaltaista investointia. Näin on erityisesti siksi, että yksityisellä toimijalla ei voi olla hallinnassaan Rauman sataman kaltaista kiinteistöä rakennuksineen, joka on luovutettu valtion toimesta Viljavan hallintaan alihintaisesti erityistehtävän toteuttamista varten. Julkisesti saatavilla olevan tiedon mukaan Viljava hyödyntää myllyhankkeessa olemassa olevaa kiinteistöä ja rakennuksia, sillä esimerkiksi myllylaitoksen päälaitteet asennetaan viljavaraston torniosaan, minkä lisäksi kauran varastoinnissa hyödynnetään siilostoa.

Hyödynnettävän kiinteistön ja rakennuksien arvo on merkittävä ja suuruusluokaltaan sellainen, jota yksityisen markkinatoimijan ei olisi mahdollista saada. Karkeasti arvioiden satamatontilla olevan myllytoiminnassa hyödynnettävän omaisuuden arvo on useita kymmeniä miljoonia euroja. Lisäksi arvioinnissa tulisi ottaa huomioon myös satamatontin arvo. Arvoa on hankala määrittää, sillä kiinteistön sijainti on viljalogistiikan näkökulmasta ainutlaatuisen suotuisa.

Taloudellista etua kuvastaa myös vertailu yksityisesti omistettujen markkinatoimijoiden hankkeisiin. Kantelijan arvion mukaan Viljavan suunniteltu investointi on huomattavan suuri verrattuna viimeisten kymmenen vuoden aikana tehtyihin yksityisiin kauramylyinvestointeihin Suomessa. Näin on etenkin,

¹² Valtioneuvoston omistajapoliittinen periaatepäätös 8.4.2020, Vaurautta vastuullisella omistajuudella, s. 7–8.

¹³ Viljavan vuosikertomus 2020, s. 2, saatavilla osoitteesta https://www.suomenviljava.fi/content/uploads/2021/03/Viljava_vuosikertomus_2020.pdf (vierailtu 2.11.2021).

kun otetaan huomioon Viljavan liiketoiminnan maltillinen koko tällä hetkellä. Investointi on yhtä suuri tai suurempi kuin Viljavan vuosittainen liikevaihto, joka on vuosina 2016–2021 vaihdellut 15 ja 20 miljoonan euron välillä.

Etua arvioitaessa on huomioitava myös, että Viljavalla ei ole aikaisempaa kokemusta myllymarkkinalta, mikä korostaa investoinnin poikkeuksellista luonnetta. Viljavalla ei ole organisaatiota, joka tukisi sen uutta liiketoimintaa kauramyllytuotteiden viennissä. Viljavalla ei ole myöskään tuotemerkkiä tai olemassa olevia kaupallisia suhteita myllytuotteille. Samaan aikaan Suomessa toimivat yksityiset myllyt ovat kokeneita markkinatoimijoita, joilla on olemassa oleva organisaatio, henkilöstö ja liikekumppanit kymmenien vuosien takaa. Yksityiset myllyt ovat tehneet huomattavasti pienempiä investointeja kuin Viljavan suunnittelema investointi, ja ne ovat panostaneet voimakkaasti kasvuun kauramyllytuotteiden markkinalla jo hyvin pitkän ajan. Yksityisten myllyalan yritysten toimintaan ja investointeihin verrattuna Viljavan investointi on suhteettoman suuri.

Kantelijan näkemyksen mukaan jopa kokeneelle ja vakiintuneessa asemassa olevalle yksityiselle myllylle olisi erittäin vaikeaa saada elinkelpoisin ehdoin lainaa tämän kokoiselle investoinnille, erityisesti verrattuna Viljavan nykyisen liiketoiminnan kokoluokkaan ja huomioiden kauratuotteiden markkinan nykyisen kasvun sekä sen, että Viljavalla ei ole aikaisempaa kokemusta myllyliiketoiminnasta.

Investointia onkin pidettävä mille tahansa rahoittajalle varsin korkean riskin hankkeena. Koska investoinnin taustalla ei ole toteuttamiskelpoisia ja todistettuja "business caseja", on epätodennäköistä, että näin laajamittaiseen investointiin olisi tarjolla yksityistä rahoitusta ilman esimerkiksi valtion rahoitusta tai takauksia. Lisäksi investoinnin volyyymi johtaa vähintäänkin siihen, että yhtiö jäljempänä kuvatulla tavalla ristiinsubventoi Rauman tehtaan toimintaa viljan varastointi- ja logistiikkaliiketoiminnastaan saaduilla tuloilla. Viljava toteuttaa tätä varastointi- ja logistiikkaliiketoimintaa viljan varastointimarkkinoilla ainutlaatuisen asemansa ja kansallisen erityistehtävänsä perusteella.

d) Perustele, miksi oletettu valtiontuki mielestäsi vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua.

Rauman kauramyllyn perustamisella tulisi olemaan huomattavia markkina- ja kilpailuvaikutuksia.

Viljava aikoo julkisesti ilmoittamallaan tavalla käyttää Rauman sataman olemassa olevaa siilokapasiteettia ja infrastruktuuria suunniteltuun myllyliiketoimintaansa, mikä tarkoittaa, että se tukeutuu sellaisen liiketoiminnan infrastruktuuriin, (i) jossa sillä todennäköisesti on määräävä markkina-asema ja (ii) jonka valtio on siirtänyt sille varastointikapasiteetin tarjoamiseksi viljan huoltovarmuusvarastointia varten.

Viljavan omistama infrastruktuuri satamissa on siirretty valtiolta Viljavalle arvoon, joka selvästi alittaa omaisuuden todellisen arvon. Viljavan perustamista koskevan lain esitöissä on käsitelty omaisuuden siirtämistä valtiolta Viljavalle. Esitöiden mukaan käyttöomaisuus tuli hinnoitella siten, että perustettavalla yhtiöllä (Viljavalla) olisi "riittävän hyvät edellytykset toimia markkinoilla kannattavasti".¹⁴ Siirrettyjen omaisuuserien arvon määrittä valtioneuvosto.

Rauman sataman viljan varastointiin ja logistiikkaan tarkoitettu infrastruktuuri tarjoaa Viljavalle ainutlaatuisen kilpailuedun, jota ei ole kaupallisten markkinatoimijoiden käytettävissä.

¹⁴ HE 239/1994, s. 7.

Siiloinfrastruktuurin käyttöoikeuden vuoksi Rauman mylly saa vapaasti käyttöönsä kiinteistöjä, jotka sijaitsevat poikkeuksellisen hyvällä paikalla satamassa ja joiden tiloja tullaan hyödyntämään myllyliiketoiminnassa. Lisäksi Rauman mylly saa etua myös rakennusajan suhteen, sillä satamassa on käytettävissä jo olemassa olevia tiloja Viljavan varastointitoiminnan vuoksi.

Yksityisessä omistuksessa olevan yrityksen olisi sen sijaan investoitava kiinteistöihin tai harkittava vuokrasopimuksia liiketoiminnassaan, rakennettava rakennuksia ja otettava huomioon kaikki niihin liittyvät kustannukset ja poistot myllyliiketoiminnassaan. Rauman myllylle tarkoitetun kaltaisia ihanteellisia sijainteja satamassa ei käytännössä ole tarjolla yksityisille toimijoille.

Lisäksi Viljavan satamassa olevaa infrastruktuuria voidaan mitä todennäköisimmin pitää olennaisena toiminteena viljan viennin ja tuonnin kannalta.

Rauman mylly voisi käyttää toiminnassaan Viljavan siilokapasiteettia ja logistiikkapalveluja kilpailijoitaan edullisemmin ehdoin. EU:n oikeuskäytännössä on vahvistettu, että julkisen yrityksen, joka toimii sekä niin sanotuilla suljetuilla markkinoilla (kuten siilokapasiteetti) että kilpailluilla markkinoilla (kuten kauran myllyliiketoiminta), on perittävä kilpaillulla markkinalla toimivalta tytäryhtiöltään markkinahintoja palveluista, joita se tuottaa suljetuilla markkinoilla - muutoin kyse on SEUT 107 artiklan mukaisesta valtiontuesta (ks. C-341/06 P, *Chronopost ja La Poste v. UFX ym.*, k. 98).

Viljavan nykyiset asiakkaat ja tulevat kilpailijat (myllyt) ovat riippuvaisia Viljavan viljavarastokapasiteetista. Mikäli Viljavan viljavarastokapasiteettia hyödynnetään sen kaupallisessa myllyliiketoiminnassa, tulisi palveluiden olla markkinaperusteisia, eli niiden tulisi kattaa kaikki toiminnan kulut sekä kohtuullinen tuotto toimintaan sitoutuneelle pääomalle, kuten on vahvistettu EU:n tuomioistuinten vakiintuneessa oikeuskäytännössä. Julkisesti ei ole saatavilla tietoja siitä, että Suomen valtio olisi toteuttanut tai aikoo toteuttaa toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että Viljavan konsernisisäinen hinnoittelu olisi valtiontukisääntöjen mukaista.

Rauman myllyn saaman mahdollisen valtiontuen vääristävät vaikutukset heijastuvat myös kauran hankintamarkkinalle. Kaurasadon volyyymi vaihtelee merkittävästi vuodesta toiseen ja etenkin hankintamarkkinalla Viljavan myllyn vääristävä vaikutus korostuisi kaurasadon ollessa tavallista pienempi. Esimerkiksi vuonna 2021 kaurasato oli keskimääräistä pienempi.

e) Perustele, miksi oletettu valtiontuki mielestäsi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Suomi on yksi EU:n suurimmista kauranjyvien ja myllykauratuotteiden tuottajista. Esimerkiksi vuonna 2019 Suomesta vietiin maasta yhteensä 26.497 tonnia kauratuotteita (EU:n alueelle ja sen ulkopuolelle), ja Suomi oli siten kolmanneksi suurin vientimaa EU:ssa (Iso-Britanniaa lukuun ottamatta) vuonna 2019.

Kauratuotteiden vientiä EU:ssa koskevien tilastojen perusteella Suomi kuuluu suurimpien vientimaiden joukkoon noin 8 %:n markkinaosuudella EU:ssa vuotta 2019 koskevien tietojen perusteella. EU:ssa ainoastaan Saksa ja Latvia veivät kauratuotteita suuremmalla volyymilla kuin Suomi. Belgia oli neljänneksi suurin vientimaa lähes yhtä suurella volyymilla kuin Suomi, kun taas kaikki muut jäsenvaltiot jäivät vientivolyyymeissa huomattavasti edellä mainittuja maita jälkeen.

Olettaen, että Viljavan julkisesti ilmoittamien tietojen mukaisesti Rauman kauramylly tulee viemään maasta lähes kaikki tuottamansa lopputuotteet ja näin ollen kilpailemaan ainakin kaikkien muiden EU:ssa toimivien maasta viejien kanssa, tulee tällä olemaan merkittävä vaikutus kauratuotteiden

vientimarkkinoilla.

Kuten alla olevasta taulukosta käy ilmi, Suomi kasvattaisi markkinaosuuttaan kauratuotteiden viennissä EU:ssa noin 8 %:sta noin 25 %:iin pelkästään uuden, valtionrahoitteen Rauman myllyn johdosta. Tällä olisi kiistatta merkittäviä vaikutuksia EU:ssa tuotettujen kauratuotteiden vientimarkkinoilla ja järjestely olisi todennäköisesti omiaan vääristämään kilpailua Suomen lisäksi myös laajemmin EU:ssa. Tämä osaltaan myös indikoi valtion osallistumisesta investointiin, sillä yksikään yksityisesti omistettu rahoittaja ei todennäköisesti osallistuisi markkinaosuuden perusteella arvoituna laajuudeltaan tämän suuruiseen äkilliseen investointiin.

Kauratuotteiden vienti vuonna 2019	Tonnia	%	Tonnia sis. uusi Rauman mylly	%
Itävalta	2 742	1 %	2 742	1 %
Belgia	26 424	8 %	26 424	6 %
Bulgaria	631	0 %	631	0 %
Kroatia	539	0 %	539	0 %
Tšekki	7 143	2 %	7 143	2 %
Tanska	10 086	3 %	10 086	2 %
Viro	111	0 %	111	0 %
<u>Suomi</u>	<u>26 497</u>	<u>8 %</u>	<u>~106 497</u>	<u>~25 %</u>
Ranska	6 832	2 %	6 832	2 %
Saksa	176 200	51 %	176 200	41 %
Kreikka	143	0 %	143	0 %
Unkari	305	0 %	305	0 %
Irlanti	11 548	3 %	11 548	3 %
Italia	526	0 %	526	0 %
Latvia	36 361	10 %	36 361	9 %
Liettua	13 739	4 %	13 739	3 %
Luxemburg	35	0 %	35	0 %
Malta	263	0 %	263	0 %
Alankomaat	8 831	3 %	8 831	2 %
Puola	5 461	2 %	5 461	1 %
Portugali	186	0 %	186	0 %
Romania	123	0 %	123	0 %
Slovakia	1 132	0 %	1 132	0 %
Slovenia	214	0 %	214	0 %
Espanja	6 485	2 %	6 485	2 %
Ruotsi	4 418	1 %	4 418	1 %
Yhteensä	346 975	100 %	460 478	100 %

Kauratuotteiden markkinoiden kasvun voidaan odottaa hieman laskevan seuraavien muutamien vuosien aikana. Tämä edelleen korostaa valtion tukeman, volyymiltaan suuren Rauman myllyn kilpailua vääristävää vaikutusta sisämarkkinoilla.

8. Tuen soveltuvuus sisämarkkinoille

Perustelee, miksi oletettu valtiontuki ei mielestäsi sovellu sisämarkkinoille.

Tukea ei ole ilmoitettu komissiolle tavanomaisella notifiointimenettelyllä eikä siitä ole myöskään tehty eräiden erityisten tukityyppien (esim. de minimis -tuki) edellyttämiä päätöksiä. Tuki ei muodoltaan ja sisällöltään täytä mitään yhteismarkkinoille soveltuville valtiontuille asetettuja kriteerejä.

Alla esitetty julkisiin tietoihin perustuva taulukko osoittaa, ettei Suomessa ole puutetta yksityisistä sijoittajista, jotka ovat kiinnostuneita sijoittamaan markkinoille. Yksityiset sijoittajat ovat päinvastoin viime aikoina tehneet useita merkittäviä sijoituksia. Vaikka kauramylytuotteiden kulutus ja kysyntä ovat kasvaneet muun muassa niiden terveyshyötyjen vuoksi (yhdistettynä terveellisten elintarvikkeiden suosion kasvuun), kasvu on ollut asteittaista ja oikea-aikaiset investoinnit uuteen tai paranneltuun kapasiteettiin ovat varmistaneet, ettei pulaa tai tarjonnan puutetta tuotteista ole ilmennyt. Alla olevaan taulukkoon listattujen investointien lisäksi kapasiteettia on tullut käyttöön pienten paikallisten toimijoiden johdosta, joiden liiketoiminta kilpailee jatkossa Viljavan valtion tukeman liiketoiminnan kanssa. Näin ollen on selvää, ettei valtion omistaman Viljavan investointi tähtää markkinoiden toimintapuutteen korjaamiseen.

Yhtiö	Investointi ja vuosi	Investoinnin julkaistu / arvioitu arvo
Raisio	Laajennus/parannus, 2020, Nokia	8 miljoonaa euroa
Kinnusen Mylly	Uusi mylly, 2019	9,5 miljoonaa euroa
Kinnusen Mylly	Laajennus/parannus, vuotta 2019 edeltävät vuodet	10 miljoonaa euroa
Fazer	Uusi mylly, 2013, Lahti Laajennus/parannus, 2017, Lahti	Yhteensä 15 miljoonaa euroa
Helsingin mylly	Laajennus/parannus, 2016, Vaasa	5 miljoonaa euroa

9. Euroopan unionin muiden oikeussäntöjen ja menettelyjen oletettua rikkomista koskevat tiedot

a) Mitä Euroopan unionin muita oikeussäntöjä oletetun tuen myöntäminen on mielestäsi rikkonut (jos tiedossa)? Ota tässä yhteydessä kuitenkin huomioon, että tämä ei välttämättä merkitse, että näiden oikeussäntöjen mahdollista rikkomista käsiteltäisiin valtiontukea koskevan tutkinnan yhteydessä.

Viljavalla voidaan katsoa olevan SEUT 106(1) artiklassa tarkoitettu erityisoikeus. Viljavan vuosikertomusten mukaan sillä on edellä kuvatulla tavalla "kansallinen velvoite ja erityistehtävä" turvata kotimaisen elintarvikeketjun toiminta poikkeusoloissa, minkä lisäksi tämä on todettu yhtiön nettisivuilla. Vaikka velvollisuutta ei ole suoraan määritelty laissa, sen voidaan katsoa muodostuvan välillisesti Suomen valtion määritelmässä varmuusvarastoinnin volyymin ja Huoltovarmuuskeskuksen päättäessä kilpailutustensa ehdoissa varastoinnin muista tekijöistä. Lisäksi Viljavan markkina-asema perustuu sille luovutettuun valtion omaisuuteen eli viljasiiloihin ja satamakapasiteettiin, minkä ansiosta sillä on markkinoilla muihin toimijoihin verrattuna ylivertainen asema.

Investointi on omiaan johtamaan SEUT 102 artiklan mukaiseen määräävän markkina-aseman

väärinkäyttöön. Viljavan todennäköisen määräävän markkina-aseman yhdistäminen siihen, että se tekee poikkeuksellisen suuren sijoituksen lähimarkkinoihin, osoittaa selvän määräävän markkina-aseman väärinkäytön riskin. Viljavan tulevassa toiminnassa on tunnistettavissa ainakin seuraavia määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön liittyviä riskejä:

- **Kapasiteetin hinnoittelu:** Viljava voi vääristää kilpailua suhteessa vientiä harjoittaviin suomalaisiin myllyihin hinnoitteleamalla myllyjen siltä hankkimat palvelut, kuten siilokapasiteetin, epäedullisesti verrattuna Viljavan omaan käyttöön. Tällaiset Viljavan toimet olisivat omiaan poissulkemaan kilpailevia myllyjä vientimarkkinoilta. Lisäksi toimet olisivat omiaan vaikuttamaan kilpailijoiden kilpailukykyyn ja hinnoitteluun kotimaan markkinoilla.
- **Syrjintä kapasiteetin käytössä:** Viljavalta syntyisi kannustin varata erityisesti Rauman siilokapasiteetti omaan käyttöönsä ja heikentää kilpailijoiden edellytyksiä kapasiteetin käyttöön.
- **Viljan hankintavirtojen syrjivä ohjaaminen:** Rauman varastointikapasiteetin hinnoittelulla Viljavalta syntyisi kannustin ohjata viljavirtoja niin, että nimenomaan Viljavan käyttämää kauraa varastoidaan Rauman siilossa Viljavan myllyn yhteydessä. Tämä johtaisi Viljavalta logistiikkaetuihin, joka voi vääristää kilpailua suhteessa muihin myllyihin.
- **Vientikauran ohjaaminen kotimaahan:** Viljavalta syntyisi kannustin keinotekoisesti hinnoitella kauran vientikuluja korkeammiksi (esimerkiksi lastauskulut) niin, että viljakauppiaille tulisi edullisemmaksi myydä kauraa kotimaassa Viljavalta viennin sijaan.
- **Huoltovarmuuskauran (ali)hinnoittelu:** Viljavan kannustimet osallistua jatkossa Huoltovarmuuskeskuksen järjestämiin kilpailutuksiin kasvaisivat hankkeen myötä. Vertikaalisen integraation seurauksena ja määräävän asemansa turvin Viljavan olisi suhteellisen helppoa menestyä Huoltovarmuuskeskuksen järjestämissä kilpailutuksissa, koska sillä olisi sekä varastointikapasiteetti että mylly, joka käyttää viljaa.
- **Vientikauran (ali)hinnoittelu:** Edellä kuvatuilla keinotekoisilla toimenpiteillä Viljava saisi painettua kaurajalosteiden kustannukset kilpailijoita alhaisemmalle tasolle. Lisäksi Viljava voisi tukea edullista vientihintaansa kilpailevilta myllyiltä perimillään varastointimaksuilla (ristiinsubventointi).
- **Kilpailijoiden liikesalaisuuksien hyödyntäminen:** Viljava saa laajasti yksityiskohtaisia tietoja myllyjen sekä viljakaupan liiketoiminnasta ja voisi suunnitellun investointinsa myötä myös hyödyntää niitä omassa kilpailevassa liiketoiminnassaan. Viljavalta syntyisi kannustin hyödyntää kilpailijoistaan saamia tietoja oman asemansa vahvistamiseksi, esimerkiksi kauran ostajana.

Kilpailuvirasto ennakoii edellä kuvattuja riskejä jo Viljavan tiettyjen liiketoimintojen myynnin yhteydessä vuonna 2002. Viljava viittaa tähän kotisivullaan:

"Kilpailuvirasto katsoo, että markkinoiden toiminnan kannalta on hankalaa sijoittaa suurinta osaa maan varastokapasiteetista samaan yksityiseen kokonaisuuteen, jossa on myös merkittävä

vilja- ja rehukaupparyitys. Näin on vaarana, että satama- ja siilopalvelut kytketään palvelemaan yksipuolisesti vain yhden yksityisen vilja- ja rehukaupakonsernin tarpeita."¹⁵

Viljavalla on sekä kyky että kannustin vääristää kilpailua kauran hankinnassa ja tuonnissa, sekä vähintäänkin kauran myllytuotteiden viennissä ja varmuusvarastointipalvelujen tarjonnassa. Tämä johtuu erityisesti siitä, että Viljavalla ei ole kokemusta myllyliiketoiminnasta tai myllytuotteiden viennistä, mikä tarkoittaa, että uusi liiketoiminta voi olla kaupallisesti odotettua heikompaa. Tällaisessa tapauksessa Viljava todennäköisesti turvautuisi esimerkiksi saalistushinnoitteluun tai muutoin käyttäisi hyväkseen todennäköistä määräävää markkina-asemaansa kattaakseen myllyyn kohdistuneen poikkeuksellisen suuren investoinnin kustannukset.

Koska yhtiö on kokonaan Suomen valtion omistama ja sen toimintaa ohjaa Valtioneuvoston kanslia, olisi investointi edellä todettu huomioden todennäköisesti SEUT 106(1) artiklan vastainen.

Määräävän aseman väärinkäytön lisäksi Rauman hanke voi johtaa SEUT 101(1) artiklan rikkomiseen, koska se johtaa kaupallisesti arkaluonteisten tietojen vaihtoon Viljavan ja kilpailevien myllyjen välillä.

Suomen kilpailu- ja kuluttajavirasto on jo aiemmassa päätöskäytännössään todennut, että viljan varastointia koskevien tietojen yhdistäminen lähimarkkinoita koskevaan liiketoimintaan voi vaikuttaa haitallisesti kilpailuun. Tiettyjen Viljavan toimintojen myyntiä vuonna 2002 koskevassa päätöksessä Kilpailu- ja kuluttajavirasto totesi seuraavaa:

"Kilpailuviraston saaman selvityksen mukaan keskittymän kautta uudelle yhtiölle on syntymässä muiden alalla toimivien kannalta kilpailua eri muodoin vääristävä etu. Osakkuus saattaa mm. antaa Lännen Tehtaille mahdollisuuden saada tietoonsa kilpailijoita koskevaa markkinatietoa, kuten varastokapasiteetin tarvetta, varaston kierron nopeutta, raaka-ainehankintoja, ostoajankohtia ym. koskevaa tietoa. Virasto pitää tätä näkemystä oikeana."¹⁶

Viljavan suunnitteleamalla investoinnilla olisi täsmälleen samat haitalliset vaikutukset kuin edellä mainitussa tapauksessa, mikä johti sitoumukseen olla sisällyttämättä varastotilaa eli siiloja kaupan kohteeseen. Myllytoiminta on jo sellaisenaan suhteellisen läpinäkyvä markkina, koska viljan hinta on julkisesti noteerattu. Tämä tarkoittaa sitä, että kun Viljava pääsisi käsiksi edellä mainittuihin tietoihin, mukaan lukien tiedot raaka-aineen ostoajoista ja ominaisuuksista, se ei voisi ainoastaan hyödyntää näitä tietoja vivutukseen markkinavoimaansa varastoinnista myllytoimintaan, vaan lisääntynyt tietojenvaihto voisi johtaa kilpailun vähenemiseen myllytoiminnan markkinoilla myös yleisemmin.

b) Oletko jo ottanut samasta asiasta yhteyttä komission yksiköihin tai muihin EU:n toimielimiin tai elimiin? *

Kyllä En

Jos vastaus on ”kyllä”, liitä mukaan jäljennökset kirjeenvaihdosta.

European Flour Millers on keskustellut asiasta epävirallisesti puhelimitse DG COMP:n Food Task Forcen edustajien sekä valtioneuvoston kanssa.

¹⁵ <https://www.suomenviljava.fi/historia/2000-luku/vuosi-2002/> (vierailtu 2.11.2021).

¹⁶ Kilpailuviraston päätös yrityskaupan hyväksymisestä ehdollisena, *Lännen Tehtaat Oyj / Avena Oy*, dnro 389/81/2002, 4.10.2002.

c) Oletko jo ottanut samasta asiasta yhteyttä kansallisiin viranomaisiin tai pannut asian vireille kansallisessa tuomioistuimessa? *

Kyllä En

Jos vastaus on ”kyllä”, ilmoita, mikä kansallinen viranomainen tai tuomioistuin on kyseessä, ja jos asiassa on jo annettu päätös tai tuomio, liitä mukaan jäljennös päätöksestä (jos saatavilla); jos asia on edelleen käsiteltävänä, ilmoita sen viitetiedot (jos saatavilla).

Kantelija on ollut yhteydessä Suomen Kilpailu- ja kuluttajavirastoon kansallisten kilpailuneutraliteettia ja määräävää markkina-asemaa koskevien säännösten perusteella. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on yhteydenoton johdosta antanut ohjausta Viljavalle, mutta Kantelijan tiedossa ei ole, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Suomen valtio tai Viljava olisivat tehneet toimenpiteitä kilpailun vääristymisen estämiseksi. Asiassa ei ole tehty kansallisesti virallisia päätöksiä.

Aikavälillä 19.3.-15.11.2021 Kantelija on käynyt keskusteluja seuraavien viranomaisten ja poliittisten vastuutahojen kanssa:

- Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV): (30.3., 12.4., 1.6. ja 29.6.) Käyty keskustelua asian kilpailu- ja valtioneuvoston oikeudellisista riskeistä. Keskustelujen perusteella KKV käynnisti kilpailuneutraliteettia koskevan neuvonnan Viljavan kanssa.
- Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikkö: (24.5.) Keskusteltu Viljavan omistajaohjausstrategiasta. Ei saatu tarkempaa tietoa investoinnista.
- Omistajaohjauksesta vastaava ministeri Tuppurainen: (2.6.) Keskusteltu Viljavan omistajaohjausstrategiasta sekä maa- ja metsätalousministeriön roolista yhtiön omistajaohjauksessa.
- Strategisesta ohjauksesta vastaava ministeri Leppä: (18.6.) Keskusteltu elintarvikemarkkinoiden toimivuudesta Viljavan tullessa markkinoille ja Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikön roolista yhtiötä koskevassa omistajaohjauksessa.
- Työ- ja elinkeinoministeriön valtioneuvoston yksikkö: (29.6., 14.9. ja 29.10.) Keskusteltu investointiin liittyvästä kilpailuneutraliteetista ja kielletyn valtiontuen riskistä. Valtioneuvoston yksikkö on käynyt keskusteluja useiden asiaan liittyvien tahojen kanssa, mutta Kantelija ei saanut konkreettista tietoa investoinnista tai sen rahoituksesta.
- Ministeri Tuppuraisen valtiosihteeri Vuorenkoski: (2.11.) Keskusteltu investoinnista ja kilpailuneutraliteetin noudattamisesta.
- Ministeri Lepän ja ministeri Lintilän valtiosihteeri Ihanus: (11.11.) Keskusteltu investoinnista ja Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikön roolista asiassa.

d) Esitä mahdolliset muut tiedot, jotka saattavat olla merkityksellisiä tämän asian arvioinnin kannalta.

10. Kantelua tukevat asiakirjat

Luettele ja liitä tarvittaessa mukaan kantelua mahdollisesti tukevat asiakirjat tai todisteet.

- Jos mahdollista, liitä mukaan jäljennös kansallisesta laista tai muusta toimenpiteestä, joka on oletetun tuen maksamisen oikeusperustana.
- Jos mahdollista, liitä mukaan kaikki saatavilla olevat todisteet siitä, että kyseistä valtiontukea on myönnetty (esim. lehdistötiedotteet, julkaistut tilinpäätöstiedot).
- Jos teet kantelun jonkun toisen (henkilön tai yrityksen) puolesta, liitä mukaan kirjallinen vahvistus siitä, että sinut on valtuutettu edustamaan kyseistä henkilöä tai yritystä.
- Liitä tarvittaessa mukaan jäljennökset samaa asiaa koskevasta aikaisemmasta kirjeenvaihdosta komission yksiköiden tai muiden EU:n toimielinten tai kansallisten elinten kanssa.
- Jos kansallinen tuomioistuin tai viranomainen on jo käsitellyt asian, liitä mukaan jäljennös tuomiosta/päätöksestä (jos saatavilla).

Liite 1. Asianajovaltakirja

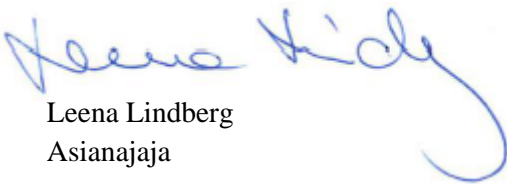
Liite 2. Viljavan tiedote 19.3.2021, ote Viljavan verkkosivuilta

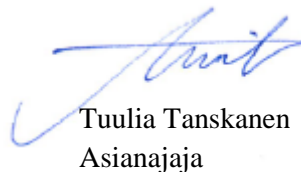
Liite 3. Artikkelit Satakunnan Kansassa: "Suomen Viljava Oy:n Rauman kauramylllyn tuotantostartti 2023 alkupuolella", 9.11.2021

Vakuutan, että olen antanut tällä lomakkeella ja sen liitteissä olevat tiedot totuudenmukaisesti.

Paikka, päiväys ja kantelun tekijän allekirjoitus

Helsingissä 22.11.2021


Leena Lindberg
Asianajaja


Tuulia Tanskanen
Asianajaja